

Viata lui Iisus¹

Rațiunea pură*, nesupusă vreunei îngrădiri, este Divinitatea însăși. Planul lumii în genere a fost astfel ordonat după Rațiune^a; căci numai rațiunea este aceea care îl învață pe om să-și cunoască menirea și țelul absolut al vieții sale. Ce-i drept, Rațiunea a fost adesea învăluită de întuneric; niciodată însă ea nu s-a stins cu totul, chiar și în întuneric păstrându-se neîncetat o slabă licărire.²

Printre iudei, Ioan a fost acela care a atras din nou atenția oamenilor asupra unei demnități a lor, care nu trebuie nicidecum să le fie străină, ci pe care trebuiau să o caute în ei înșiși, în sinele [*Selbst*]lor adevărat; cu alte cuvinte, să nu o caute în descendența lor, nici în impulsul spre fericire și nici

* Manuscrisul constă din 19 file marcate cu literele alfabetului de la *a* la *t* și, după datele furnizate de Hegel la începutul primei pagini și la sfârșitul ultimei, a fost scris între 9 mai și 24 iulie 1795.

^a Ioan 1.

angajându-se în serviciul cuiva cu deosebire venerat, ci numai în cultivarea scânteii divine de care au avut parte și care le oferă mărturia că în sensul cel mai înalt, ei, oamenii, își află sursa în Divinitatea însăși. Căci dezvoltarea rațiunii constituie unica sursă a adevărului și a stării de liniște, sursă pe care Ioan nu pretindea că o posedă în mod exclusiv sau ca pe un lucru rar, de ea putând să se bucure în ei înșiși toți oamenii.³

Acela însă care și-a câștigat cele mai mari merite în îmbunătățirea maximelor corupte ale oamenilor, precum și în cunoașterea moralității veritabile și în venerarea deschisă a lui Dumnezeu a fost Hristos.

Locul unde s-a născut Iisus^a se numea Betleem, un sat din Iudeea; părinții săi, Iosif și Maria^b, după cum era obiceiul la iudei, care puneau mare preț pe arborele genealogic (primul descindea din neamul lui David), s-au conformat legilor iudaice și la opt zile după nașterea sa Iisus a fost supus circumciziunii^c. Despre educația sa nu se știe mai nimic, în afară, desigur, de faptul că el^d, încă de timpuriu, «vădea» semnele unei

^a Matei 2.1.

^b De obicei, cei care locuiau în Nazaretul Galileei, trebuiau să călătorească la Betleem, locul de proveniență al familiei lui Iosif, pentru a se înscrie acolo în lista stabilită pentru populația iudaică, prin ordinul lui Augustus.

^c Luca 2.21 și urm.

^d Luca 2.41.

inteligențe puțin comune, manifestând un pronunțat interes pentru chestiunile religioase. Este ceea ce se poate ilustra prin următorul exemplu: într-o zi, la vârsta de doisprezece ani, Iisus s-a rătăcit de părinții săi, fapt ce le-a produs o mare mâhnire; l-au găsit însă în templul din Ierusalim, printre preoții pe care îi uimise prin cunoștințele și facultatea sa de judecată neobișnuite la o asemenea vârstă. În ceea ce privește educația sa pe mai departe, ca tânăr, până la vârsta când a debutat el însuși ca om format și ca învățător, adică în ce privește acea perioadă extraordinară și demnă de interes a dezvoltării sale de până la treizeci de ani, au ajuns până la noi doar următoarele date: el^e a ajuns să-l cunoască pe Ioan, cel menționat aci mai sus, și care se numea Botezătorul, deoarece acesta obișnuia să-i boteze pe aceia care îi ascultau îndemnul de a deveni mai buni. Acest Ioan simțea în sine chemarea de a atrage atenția compatrioților săi către scopuri mai înalte decât simpla plăcere, către aspirații mai înalte decât restaurarea regatului iudaic în splendoarea sa de odinioară. Locul unde propovăduia și viețuia Ioan se afla de obicei într-o regiune îndepărtată; nevoile sale obișnuite erau foarte simple: îmbrăcămintea sa consta dintr-o manta de păr de cămilă, încinsă cu un cordon de piele, iar hrana sa din lăcuste comestibile aflate în zonele respec-

^e Luca 3, Matei 3.

tive, precum și din miere de albine sălbatice. Despre învățătura sa se știe în genere numai că el îi invita pe oameni să-și schimbe modul de a fi și să probeze aceasta prin fapte. Căci iudeii, spunea el, care datorită descendenței lor din Avraam, nu simțeau nevoia să fie plăcuți Divinității, trăiau într-o eroare; pe cei care veneau la ei și arătau căință față de conduita lor de până acum, îi boteza – aceasta ca act simbolic, care, prin asemănarea cu actul spălării de impurități, semnifică într-un fel părăsirea modului corupt de a fi. Așa se face că și Iisus a venit la Ioan și s-a lăsat botezat de acesta. Nu părea însă ca Ioan să fi ținut la onoarea de a avea discipoli și de a și-i atașa; căci de îndată ce a descoperit în Iisus marile disponibilități pe care acesta le-a probat mai apoi, a căutat să-l convingă că nu avea nevoie să fie botezat, sfătuindu-i și pe alții să se întoarcă spre Iisus și să se lase instruiți de el; ca urmare, el a arătat^a o nemărginită bucurie atunci când a aflat că Iisus găsea atât de mulți auditori și că i-ar boteza pe mulți (dar nu boteza el însuși, ci numai oamenii săi)⁴.

În cele din urmă^b, Ioan a căzut victimă vanității ofensate a lui Irod, stăpânitorul acelor regiuni, și a unei femei. În fapt, Ioan a blamat relațiile acestuia cu Irodiada, cumnata lui Irod, și, ca urmare, a fost aruncat în închisoare: Irod «nu» a cutezat însă

^a Ioan 3.27 și urm.

^b Matei 14.

să-l facă să dispară, deoarece poporul îl considera pe Ioan drept un profet. Odată însă, când de ziua sa de naștere Irod a oferit o festivitate strălucitoare, la care o fiică a acestei Irodiada își arăta talentele la dans, Irod a fost în așa măsură încântat, încât i-a permis să-i ceară orice favoare; chiar dacă aceasta ar consta din jumătate din imperiul său, totuși i-ar acorda-o, spunea el; mama, care, cu toată vanitatea rănită, trebuise până acum să-și reprime răzbunarea împotriva lui Ioan, sugerează fiicei sale să ceară moartea acestuia. Irod nu a mai avut dârzenia să se gândească și să mărturisească față de oaspeți că în cuvântul ce și-a dat nu este implicată nicidecum o crimă, și astfel capul lui Ioan i-a fost oferit copilei pe o tavă, pe care aceasta i-a dus-o mamei sale. Corpul lui Ioan l-au înmormântat discipolii săi.

În afară de cele spuse, din această perioadă a vieții lui Iisus i-au parvenit posterității numai câteva indicii ce privesc mersul dezvoltării lui spirituale.

În orele^a meditației sale în singurătate, Iisus a ajuns o dată să se întrebe dacă nu cumva ar merita osteneala să încerce ca prin studiul naturii și, poate, prin legătura cu spirite superioare, să ajungă să transforme materiile mai puțin nobile în altele mai nobile, nemijlocit utilizabile pentru oameni, – ca, de pildă, piatra în pâine sau, de o

^a Luca 4, Matei 4.

manieră generală, de a căuta să se facă mai independent în raport cu natura – (aruncându-se jos). El a respins însă ideea; și aceasta luând în considerare limitele pe care natura le impune puterii omului asupra ei, precum și faptul că ar fi sub demnitatea acestuia să aspire la o astfel de putere; căci omul posedă în el însuși o forță cu mult superioară față de natură, forță a cărei dezvoltare și perfecționare constituie adevărata menire a vieții sale.⁵

Altă dată s-a gândit la tot ceea ce printre oameni trece drept un lucru important, demn de a fi considerat obiectul activității unui om, anume de a comanda peste milioane, de a face să vorbească despre tine o jumătate din lume, de a vedea depinzând de voința ta, de capriciul tău mii de oameni, – sau de a trăi în desfătarea fericită pe care ți-o dă împlinirea dorințelor – pe scurt, tot ceea ce poate încânta vanitatea sau simțurile. De îndată însă el a reflectat mai profund asupra condițiilor în care toate acestea pot fi dobândite, chiar dacă s-ar vrea să se întrebuițeze posesia lor numai spre binele umanității, anume: la necesitatea de a te coborî sub jugul propriilor pasiuni și al pasiunilor altora, de a uita de o mai înaltă demnitate, de a renunța la prețuirea de sine însuși; fără a mai sta la îndoială, el a respins ideea de a putea considera vreodată aceste dorințe drept ale sale, hotărând să rămână veșnic fidel față de ceea ce sta înscris într-o manieră de

neșters în inima sa, anume să venereze numai legea eternă a moralității și pe cel a cărui voință sfântă este cu totul impropriu de a fi afectată de altceva decât de această lege.⁶

Ca învățător, Iisus a apărut pentru prima oară în public abia la vârsta de 30 de ani; învățătura sa părea la început să fi fost limitată numai la câțiva discipoli; dar –, parțial datorită gustului pe care îl găseau în doctrina sa, parțial pentru a răspunde apelului său –, de îndată i s-au asociat^a <prietenii săi>, de care el și era cel mai adesea însoțit pretutindeni, el căuta, atât prin exemplul cât și prin învățătura sa, să le corijeze spiritul mărginit de prejudecăți iudaice, precum și de orgoliul național iudaic, mai exact, <căuta să-i anime> cu spiritul său ce nu acorda valoare decât virtuții, care nu era legată de vreo națiune aparte sau de vreo organizare socială pozitivă. Locul obișnuit unde poposea era Galileea, mai exact Capernaum; de aci el avea obiceiul, cu ocazia marilor sărbători ale iudeilor, îndeosebi de Paștele anual, să facă o călătorie la Ierusalim.

Prima oară când a venit^b la Ierusalim, după ce debutase public ca învățător, s-a făcut mult remarcat printr-un fapt izbitor. Anume, de îndată ce intrase în templu, acolo unde se întruniseră toți locuitorii Iudeei,

^a Ioan 1. 35-51.

^b Ioan 2.13 și urm.

unde ei, într-o adorație comună a Dumnezeirii, încercau să se ridice deasupra intereselor mărunte ale vieții și să se apropie de Divinitate, Iisus a dat peste o mulțime de negustori de mărunțișuri; erau dintre cei care speculau religiozitatea iudeilor și făceau comerț cu tot felul de mărfuri întrebuințate de aceștia pentru sacrificii, oameni care, cu ocazia afluenței mulțimii venind din toate regiunile Iudeei la vremea sărbătorilor, își făceau afacerile în templu. Plin de indignare față de acest spirit mercantil al negustorilor de mărunțișuri, Iisus i-a alungat din templu.

După aceea, s-au găsit multe persoane în fața cărora învățătura lui s-a bucurat de audiență. De fapt, Iisus cunoștea prea bine atașamentul iudeilor față de prejudecățile lor naționale înrădăcinate, precum și lipsa lor în ceea ce privește simțul față de ceva superior, pentru ca să fi intrat în relații mai intime cu ei, să fi avut încredere în convingerile lor; el nu considera că pe această temelie și-ar putea permite construirea a ceva măreț; și era departe de el vanitatea de a se simți onorat de ovațiile unui mare număr de oameni, precum și slăbiciunea de a se socoti mai consolidat în convingerea proprie prin vreo astfel de mărturie; pentru a crede în rațiune, el nu avea nevoie nici de vreo aprobare, nici de vreo autoritate.

Senzația pe care a produs-o aci^a părea a fi făcut prea puțină impresie asupra învă-

^a Ioan 3.

țătorilor poporului și asupra preoților, sau cel puțin aceștia își dădeau aerul că îl privesc de sus, cu dispreț; dar unul dintre ei, anume Nicodim, s-a simțit îndemnat să facă cunoștință mai îndeaproape cu Iisus și să se convingă astfel auzind din gura lui, în ce ar consta ceea ce aducea cu totul nou și deosebit învățătura sa, precum și dacă aceasta ar fi demnă de vreo atenție. Pentru a nu se expune urii și râsetelor semenilor săi, Nicodim a venit la Iisus în întunecimea nopții.

„Și eu”, spuse Nicodim, „vin pentru a fi instruit de tine; căci tot ceea ce aud despre tine îmi dovedește că tu ești un trimis al lui Dumnezeu, că Dumnezeu sălășluiește în tine, că tu vii chiar din cer.” „Desigur”, răspunse Iisus, „cel ce nu-și are originea în cer, acela în care nu sălășluiește puterea divină nu este în nici un fel cetățean al împărăției lui Dumnezeu.” „Dar”, replică Nicodim, „cum ar putea omul să renunțe la înclinațiile sale naturale, cum ar putea el să dobândească ceea ce e superior? – ar trebui oare să se reîntoarcă în trupul mamei sale și să se nască un altul, ca o ființă a unei alte specii?”

„Omul ca om”, răspunse Iisus, „nu este numai o ființă în întregime senzuală. Natura sa nu este mărginită pur și simplu la pornirea spre desfătare, în el există de asemenea spirit, și o scânteie din ființa divină; partea de moștenire a oricăreia dintre ființele înzestrate cu rațiune i-a devenit și lui constitutivă. Așa după cum auzi cu adevărat vântul

Cuprins

Notă asupra ediției	5
Semne și tipuri de note folosite în ediția românească a textului hegelian	9
Viața lui Iisus	11
Note și comentarii	131
Anexă	157